

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fel évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.
Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT—(FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr Emil Unger.

:: :: Administration: Ungarischer :: ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11 II. 213. :: ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässer-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: Meghívó. — Az elektromos halászat. *Hallóssy Ferenc.* — Széles-kárász, keskeny-kárász. *Dr. Zilahy-Sebess Géza.* — Mohács alatt a Dunán. *Dr. Unger Emil.* — A halak csontlágúulása (Rachitis). *Báldy (Bellosics) Bálint.* — Eladó halivadék. — Ponty telepítés a Hámori Tóban. *Vásárhelyi István.* — Hirdetés. — Télvégi tógazdasági teendők. — Ujdonságok — Vegyesek. — Társulatok—Egyesületek. — Felhívás. — Könyvismertetés. — Árjegyzés.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Über die elektrische Fischerei. — Die Karausche und der Giebel. — An der Donau bei Mohács. — Knochenerweichung der Fische. — Verkäufliche Karpfensetzlinge. — Karpfenzucht im Hámorer See. — Gesellschaften und Vereine. — Neuigkeiten — Literatur — Fischpreise. — Annoncen.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

Meghívó

az Országos Halászati Egyesület f. évi március hó 13-án, határozatképtelenség esetében március hó 24-én (csütörtökön) délután 6 órakor a földművelésügyi minisztérium palotájában (V. ker. Kossuth Lajos-tér 11. sz. I. emelet 124. sz. alatt) tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki bejelentések.
2. Igazgató évi jelentése.
3. Új tagok felvételének megerősítése.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése; 1937. évi zárszámadások felülvizsgálata. (Alapszabályok 11. §.)
5. 1938. évi költségeloirányzat megállapítása. (Alapszabályok 19. §.)
6. Indítványok. (Nyolc nappal a közgyűlést megelőzően írásban nyújtandók be.)

Vendégeket szívesen látunk.

Budapest, 1938. évi február hó 6-án.

Dr. Tomcsányi V. Pál
elnök.

Ez a meghívó pótolja a névre szóló külön meghívót, mivel a lapot az egyesület minden tagjának megküldjük.

Az elektromos halászat.

Írta: *Hallóssy Ferenc.* (Folytatás.)

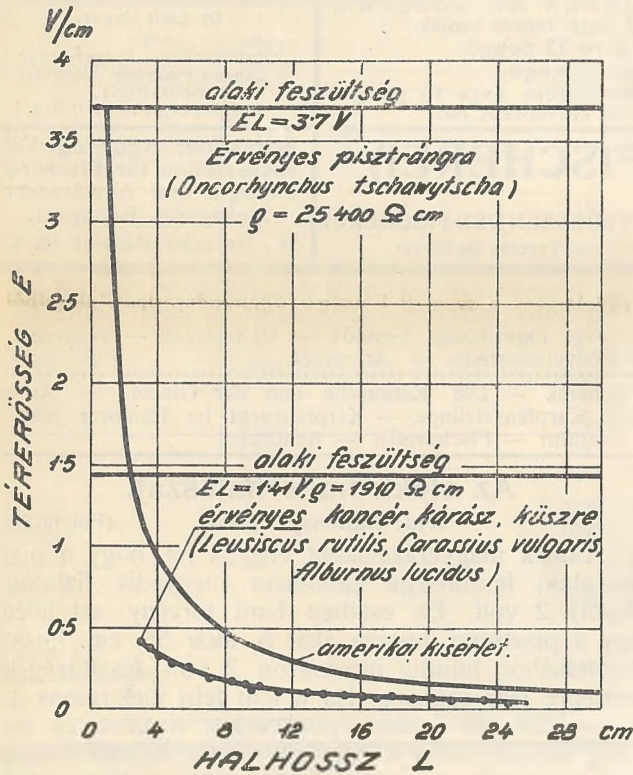
Ennek magyarázatoként vegyük fel, hogy a pisztráng alaki feszültsége kábulásra (negyedik fiziológiai állapot) 2 volt. Ez esetben fenti törvény azt jelenti, hogy a pisztráng hossza akár 5, akár 55 cm. hosszú, elkábításához mindig ugyanazon 2 volt feszültség-különbségre lesz szükség. Ha a fent leírt elektromos térbe egy 20 cm. hosszú pisztrángot teszünk, az épen el fog kábulni, mert orrtól fark végéig terjedő hosszával épen 2 volt feszültség hatása alatt áll. Egy 10 cm. hosszú pisztráng ugyanezen mezőben nem fog elkábulni, mert a test hosszával lefogható 1 volt feszültség-különbség csak arra elég, hogy erős izgalomba jöjjön.

Ha az alaki feszültség fogalmát az 1—3 számmal jelzett élettani állapotra is kibővítjük, akkor a következő érdekes táblázatot nyerjük, melybe beírt számadatok a különböző halfajoknál, különböző élettani állapot eléréséhez szükséges alaki feszültségeket tünteti fel.

Fiziológiai állapot	Halfaj	
	koncér, kárász, kűsz alaki feszültsége volt.	pisztráng alaki feszültsége volt
1) izgalom kezdete:	0·14—0·35.	0·36.
2) erős izgalom	0·58.	0·82.
3) bénulás	1·03.	1·64.
4) kábulat	1·41.	2·00.

A fent elmondottakból látható, ha a vízben kialakuló feszültségesést ismerjük, úgy az abba kerülő hal viselkedését is előre megmondhatjuk, miáltal a felhasznált elektromos árammennyiség és a keletkezett élettani állapot közötti számszerű összefüggés megoldódott.

A fenti elmefuttatásból még a további következtetéseket vonhatjuk le: ha elektromos áram-területet egy bizonyos halfaj bizonyos nagyságú egyedére állítjuk be, úgy az annál kisebb egyedek az elektromos áram hatására sértetlenül menekülhetnek, mert kis hosszukkal a kábulathoz szükséges feszültség-különbséget a elektromos térből lefogni nem tudják. Ha az ugyanolyan fajú de félakkora nagyságú halat is el akarjuk kábítani, úgy az áram-teret kétszeresére kell felerősíteni vagy az elektrodokat féltávolságra közelíteni. A fentiekre való tekintettel a feszültség-esést és az elektrodok távolságát mindig a még kifogandó legkisebb halhoz kell megszabni, mert a nagyobb halak, nagyobb hosszuknál fogva a kábulásra vonatkozó alaki feszültségüknél jóval nagyobb feszültséghez fognak jutni, miáltal elkábulásuk biztosra vehető.

1. ábra. A halak kábításához szükséges térerősség

W. Holzer „Fischfang mit Elektrizität” című munkájából.

Az alaki feszültség fogalmának tökéletes átértése után lássuk, hogy Holzer miként állapítja meg a lehalászáshoz szükséges elektromos munkát. E részletet Holzer a „Fischfang mit Elektrizität” című munkája után ismer-tjük.

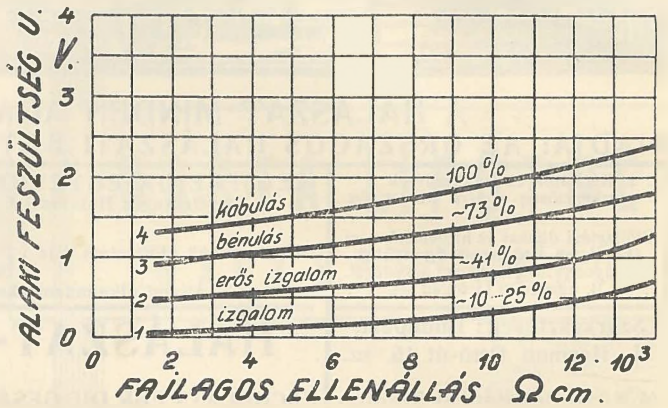
Az alaki feszültségre vonatkozó törvényt Holzer a következő algebrai alakban fejezte ki:

$E = \frac{U_a}{L}$ (V/cm), ahol L a halak hossza cm-ben, E = az áram-teret a hal hosszára jutó feszültségesése, és U_a = az anatómiai alaki feszültség, melynek mértéke a volt. Kísérleteinél mindig azt vizsgálta, hogy a kísérlet tárgyául szolgáló bizonyos fajú és hosszúságú hal mily feszültségű térben kerül a különböző és fen-

tebb ismertetett élettani állapotokba. Mikor a halon megfigyelt izgalom, bénulás vagy kábulat jelentkezett, mindig megmérte a hal hosszára eső feszültség-esést is.

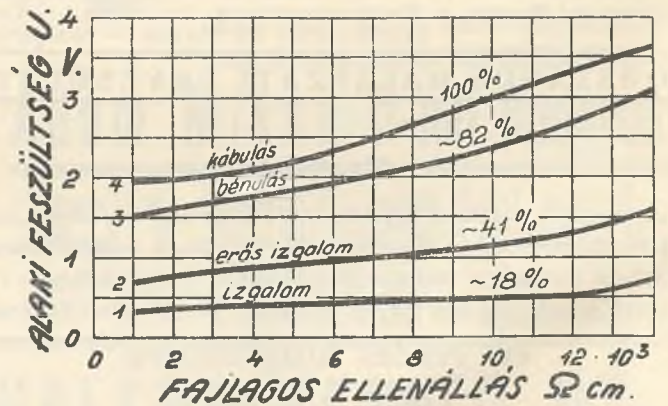
Ezen adatokat Holzer grafikusan is feltüntette. A függőleges tengelyre a mérési eredményül kapott térerősség esést, a vízszintesre a hal hosszát rajzolta fel. Az így kapott pontok egy parabolát tüntetnek fel, melynek minden pontjához tartozó rendezők szorzata ($U_a = EL$) az alaki feszültséget adja (lásd 1. ábra).

A kísérleteket Holzer a hallal egyező fajlagos ellenállású úgynevezett egyenértékű (Äquivalentlösung) oldatokban végezte. Azt tapasztalta, hogy más fajlagos ellenállású oldatokban az alaki feszültség nem állandó. Ezt bizonyítja az ugyancsak Holzertől származó 2 és 3 ábra, melyből látható, hogy az oldat fajlagos ellenállásának növelésével együtt az alaki feszültség is nő.

2. ábra. A kancér, kárász, kűsz kábításához szükséges alaki feszültség.

W. Holzer „Fischfang mit Elektrizität” című munkájából.

3. ábra. A pisztrángok kábulásához szükséges alaki feszültség.

W. Holzer „Fischfang mit Elektrizität” című munkájából.

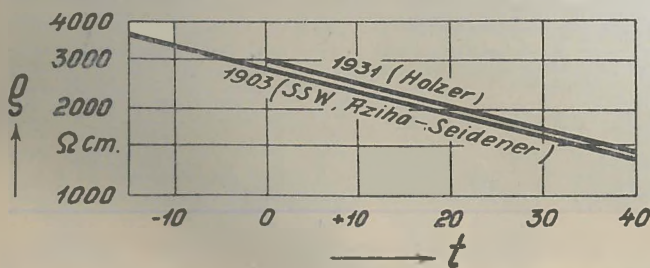
Holzer a teljesítmény-számítások egyszerűsítésére az alaki feszültséget a következőkben 3 V-ra veszi fel és az Élettan vonatkozó fejezetéből a következő alapvető ismereteket veszi át: Az elektromos áram által izgatott hal, — mint azt már előbb is láttuk, — az áram hatására különleges helyzetet vesz fel a vízben, mert egyen-áram esetében a hal hosszával az áram haladás irányában, váltóárammal pedig arra merőlegesen az áquipotentialis vonalak irányában helyezkedik el. Az áram erősség növekedésével az élettani hatás is változik. Különös érdekességű számunkra éppen a hal megfogására való

tekintettel az az erősségű áram, melynél a hal elkábul. A kábult állatok egyenáramnál fejjel a pozitív elektrod felé helyezkednek el.

Elkábitás után a halak rendszeren sápadtan, oldalukra fordulva kerülnek a víz felszínére, ahonnan bizonyos idő múlva elsüllyednek. Ezt az aránylag rövid időt kell kifogásukra felhasználni. Ha a kábulás bekövetkezte után a halakat oxigéndús vízbe helyezjük, úgy rövidesen ismét magukhoz térnek és 30—60 perc alatt teljes frissességüket visszanyerik. Az áram a halakat meg nem sérti, kárt azokban nem okoz. A beteg állatokat valószínűleg jobban igénybe veszi, mint az egészségeseket, de ezek gazdaságilag úgy sem fontosak. Úgy a laboratóriumi, mint fogási kísérletektől határozottan megállapítható, hogy az elektromos behatás, ha nem túlsokáig tart, — a halaknak nem árt és az eddigi tapasztalatok szerint még az ivarérett példányokat sem befolyásolja károsan. Tavakat érő villámcsapásoknál sok szó esett már a halpusztulásokról, de ez egészen más dolog. A villámcsapás következtében a vízben kialakuló elektromos tér és így a hal hosszára eső feszültség-esés sok százszorosa lehet annak az alaki feszültségnek, mellyel mi dolgozunk és még így is megtörtént, hogy a kábult halak magukhoz tértek. Fentiekből tehát megnyugvással állapítható meg, hogy az elektromos halfogásnál az állatok megsértésétől tartani nem kell.

Holzer gondolatmenetét egy pillanatra megszakítva megemlítjük még, hogy az elektromos áram látszólag oly narkozist okoz, mint a kémiai szerek. Azért látszólag, mert míg a kémiai narkotikumok a test minden sejtjére hatnak, addig az egyenáramú narkózis csak a hal központi idegrendszerére hat, arra is csak akkor, ha az áram az idegrendszert leszálltában, — fejtől farok felé, — folyhatja át.

A fiziológusok megfigyelése szerint lényegesen másképp hat a váltóáram, mely a mozdulatlanságot nem kábulat, hanem izomgörcs útján állítja elő. Míg az egyenáram a halat fájdalom nélkül kábítja el, addig a váltóáram izomgörcse valószínűleg erős fájdalmat okoz és többek között még az úszóhólyagot is összehúzza, miáltal a hal rövidesen a fenékre süllyed és a kihalásához rendelkezésre álló idő ezáltal valószínűleg megrövidül.

4. ábra. A charlottenburgi vízvezetéki víz fajlagos ellenállásának változása.

W Holzer „Fischfang mit Elektrizität” című munkájából.

Az elektromos lehalászáshoz szükséges elektromos munka mint később látni fogjuk, fordított arányban áll a víz fajlagos ellenállásával. A vizek fajlagos ellenállása 500—60.000 ohm/cm. között változik és függ az illető víz sótartalmától. Az édesvízi tó fajlagos ellenállása a felszínen 1300—6000 ohm/cm. Ezen érték a vízmélység növekedésével kisebbedik. A tengervíz 20-tól 100 ohm/cm. nagyságú fajlagos ellenállást mutat fel. A Csendes Óceán vizének fajlagos ellenállása 33 C⁰-nál

28 ohm/cm. A fajlagos ellenállás az elektrolit hőfokától függ. Az összefüggést a következő képlet tünteti fel:

$$St = So E^{Bt} \text{ (ohm/cm.)}$$

Ebben So az elektrolit fajlagos ellenállása 0 C⁰-nál, T a hőmérséklet C⁰-ban és B egy állandó, mely a charlottenburgi vízvezetéki vízre 0.0173-ban állapított meg. Az elektrolit fajlagos ellenállásának a hőmérséklettel való változását a charlottenburgi vízvezetéki vízre vonatkozóan a 4. ábra tünteti fel.

Az értékek megfelelő behelyettesítése után fenti képletet a következőképen írhatjuk:

$$St = 2930 \cdot E^{0.0173} \text{ (ohm/cm.)}$$

Egy bizonyos víz lehalászáshoz szükséges elektromos munka most már elegendő pontossággal kiszámítható. A kívánatos térerősség fenntartásához szükséges energiát a következő képlet adja:

$$N = \frac{E^3}{S} 10^6 \text{ (W/m}^3\text{)}, \text{ hol } W = \text{watt.}$$

Ha e képletben E helyébe az $\frac{Ua}{L}$ kifejezést teszünk és Ua értékét mint fentebb említettük 3 voltban állapítjuk meg, a fenti képlet átalakul:

$$N = \frac{9 \cdot 10^6}{L^3 S} \text{ (W/m}^3\text{)}$$

Most már a tényleges munka kiszámításához bizonyos felvételek megállapítása szükséges. Kérdés mennyi ideig kell hatni az áramnak, hogy a kívánt hatás előálljon? A kísérletek azt mutatják, hogy 6 másodperces behatás teljesen elegendő ahhoz, hogy a hal elkábuljon. Ha tehát 10 mp-et veszünk számításba, főlős biztonsággal jártunk el. (Folyt. köv.)

Széles-kárász, keskeny-kárász.

Írta: dr. Zilahi-Sebess Géza. (Szeged.)

(Közlemény a szegedi Egyetem Állatrendszertani Intézetből. Igazgató: dr. Farkas B.) (2 képpel.)

(Folytatás.)

Ezt a gondolatomat alátámasztotta a következő tény is. Azokból a kárászokból, melyeket az elmúlt év nyarán a jerikói tóból mint ivadékot telepítettünk át intézetünk medencéjébe, 3 drb. taláalomra kifogott példányt megvizsgáltam. Adataikat itt közlöm.

- 1) Hossza 13.5 cm. magasság: hosszúság 1 : 3.1
- 2) " 10.0 " " : " 1 : 3.1
- 3) " 8.5 " " : " 1 : 3.8

Meg kell jegyeznem, hogy az itt megadott hosszúság-adatok az állatok teljes hosszúságára értendők. Részletesen megvizsgálva a kifogott halakat, a következőket állapíthattam meg. A legnagyobb példányon más élősködő nem volt, csak 1—2 Dactylogyrus; a középsőn más nem találtam, mint 1 drb. Diplozoont; a legkisebbből 3 drb. Diplozoon került elő, de más parazitát ezen sem találtam.

Feltevésem ellenőrzésére most már nagyobb mennyiségben vizsgáltam más helyről származó kárászokat is. E vizsgálatokkal kapcsolatban a következő eredményeket kaptam. A szentmihályteleki Holt-Tisza erősen magastestű (1 : 2.4) kárászai 85—90 %-ának kopolytáján nagy mennyiségben találtam Diplozoont (5—8 drb. egy halon), Gyrodactylust és Dactylogyrust. A Csödörös tóból és a külső rókusi tóból hozott keskeny kárászokon egyáltalán nem találtam élősködőket. Megnéztem még 5 drb. bizonytalan helyről származó (állítólag tiszai) keskeny kárászt is. Ezek közül egyen találtam 1 drb. Diporpat (Diplozoon lárva), továbbá ugyanazon a halon és még egy másik példányon Gyrodactylust, Dactylogyrust és parazita protozoonokat.

Ezek a vizsgálatok az ellenkezőjét mutatták a feltevésnek, mert éppen a széles formák voltak erősen fertőzve paraziták által, a keskeny kárászok csaknem teljesen élősködőmentesek voltak. Az tűnik ki ezekből az esetekből, hogy az élősködőknek legfeljebb csak csekélymértvű hatása van a termet kialakulására. Főleg a teljes kifejlődést késleltetik.

Arra vonatkozólag nem végeztem megfigyeléseket, hogy milyen hatással van a folyó- és állóvizek közötti különbség a kárászok termetére. Mellőztem ezt azért, mivel a vizsgálatokhoz használt keskeny- és széles kárászok egyaránt állóvizekből valók voltak. Nem volt tehát „az úszással járó erő kifejtés” eltérő.

Ezekután tisztázni kellene azt a kérdést, mennyiben állja meg a helyét az a felfogás, hogy a keskeny kárász „csak elsatnyult fajváltozat” és milyen szerephez jut az „alakváltoztatási hajlam”? E kérdésekre azonban rövid ideje tartó vizsgálódásaim alapján kielégítő választ adni még nem lehet.

Az alakváltoztatási hajlam kisebb-nagyobb mértékben kétségtelenül minden élőlénynél megvan. Életkörülmények megváltozására gyakran alakbeli módosulás a felelet. Ugyanazon szülőktől származó utódok sem mind egyformák. Lehetséges tehát, hogy ez a tényező játszik nagy szerepet a kétalakúság kifejlődésénél. Különösen abban az esetben kellene erre a tényezőre gondolni, ha nem közel egyforma vegyi-hatású, megfelelő mennyiségű élelmet nyújtó, állóvízi halakról lenne szó. E kérdés eldöntése azonban csak a későbbi kísérleteimtől várható.

Elsatnyulás több okból is bekövetkezhet. A hiányos táplálkozás, illetve bizonyos anyagok hiánya, vagy túltengése, élősködők tevékenysége, betegségek (hormonzavarokat is ideértve) okozhatják az elsatnyulást, de a generációk során át vérrokonok között történő megtermékenyítések következménye is lehet. A Brehmből korábban idézett szöveggel kapcsolatban minden bizonnyal a hiányos táplálkozás következtében beállott elsatnyulásra kell gondolnunk. Az éhezés-, továbbá a parazita hatások következtében beállható satnyaságról bővebben nem szólok. Ezt feleslegessé teszik a korábban már elmondottak. Legfeljebb annyit jegyzek itt meg, hogy ha egyforma táplálkozási viszonyok között az egyik helyen elsatnyultak volna a halak, a másik helyen is be kellett volna ennek következnie. Parazita támadásoknak úgy a keskeny, mint a széles kárászok nemzedékek során át egyformán ki voltak téve. Az éhezés, valamint az élősködők hatása különben is inkább az egyén életén belül szokott megnyilvánulni és utódaik, ha kedvező viszonyok közé kerülnek, rendszeren visszanyerik az eredeti termetet.

A betegségek következtében fellépő elsatnyulást szintén mellőzöm, mert a beteges állatok rendszeren nem sokáig maradnak életben. Nagybörmű elszaporodásukra sehogyszem lehet számítani.

Sokkal fontosabbnak látszik annak a kivizsgálása, hogy a hosszabb idő óta zárt területen élő, egymással már rokon egyedek egymásközötti megtermékenyítéséből származó generációk miképp viselkednek? E kérdés kimerítő tanulmányozásához kísérleti állatoknak évek során át történő megfigyelésére van szükség. Pontos megfigyelés-sorozat nélkül legfeljebb az esetleg várható eredményre vonatkozó utalást kaphatom meg a figyelemmel kísért vizek és tenyészetük multjáról nyert (nem egészen pontos) értesüléseim és a jelenlegi helyzet ismerete alapján.

(folyt. köv.)

Mohács alatt a Dunán.

Ilyenkor tél-közepén jól esik visszagondolni a nyári szép napokra, mikor a Dunát vizsgálgattuk, halait fogtuk és jelöltük meg tudományos célból, hogy a vad halak vándorlásairól, növekedésükről egyet-mást megtudhassunk. Porgányi Lajos igazgató főmérnöknek és kedves családjának, valamint Cserhádi Sándor halászbérlő okl. gazdának, tisztelt barátainknak köszönhetjük azt a tanulságos dunai kirándulást, melyről most megemlékezem. A haljelölések eredményére természetesen várni kell, míg a megjelölt halak közül egynéhányat majd kifognak és bejelentik a fogást, de az ifj. Porgányi - urak jóvoltából csináltunk akkor olyat is, aminek azonnal érdekes eredménye lett: halásztunk a Dunán dobó hálóval, melyet ugyancsak mesteri módon kezelnek mint minden más halász szerszámot is.

ifj. Porgányi hálódobás közben. (1935. aug. 17.)

A legérdekesebb ennek a dobóhálóval való halászatnak a részletes analízise a fogási eredmények pontos feljegyzése, melyet a csónakban velük ülve, halászat közben végeztem. A Gabriella szigeten levő sátoros Porgányi nyaraló - telepről indultunk el augusztus hó 17-én reggel 8 órakor, sátrakban töltött éjszaka után, a nyílt Dunára, végig tapogatva azt összesen 61 dobással 8 óra 30 perctől 9 óra 50 percig, tehát 1 óra és 20 perc időtartam alatt, ami a csónakkal haladva összes zsákmányként kb. 2 kg-nyi halfogást eredményezett. A 61 dobásból 10 volt eredményes, 51 esetben üresen csapódott össze és jött felszínre a háló. Az eredményes dobások percnyi pontossággal feljegyezve a következők voltak:

Eredményes dobás	óra perc	A halak darabszáma és neve	zárjelben hosszú ságuk cm
1.	9 10	1 vágó durbincs Acernia cernua	(12)
2.	9 17	1 dévér keszeg Abramis brama	(15)
		1 vágó durbincs Acernia cernua	(12)
3.	9 18	1 ónos jász Idus melanotus	(26)
		1 " "	(28)
4.	9 20	1 dévér keszeg Abramis brama	(15)
5.	9 23	1 " "	(15)
6.	9 27	1 " "	(12)
7.	9 28	1 veresszárnyú koncér Leuciscus rutilus	(17)
		1 dévér keszeg Abramis brama	(16)
8.	9 35	1 ponty (pikkelyes) Cyprinus carpio	(30)
9.	9 36	1 ónos jász Idus melanotus	(22)
10.	9 47	1 dévér keszeg Abramis brama	(12)

Déver keszeg	6 drb
Ónos jász	3 "
Vágó durbincs	2 "
Veresszárnyú koncér	1 "
Ponty	1 "
<u>összesen 13 drb</u>	

Ebből az eredményből természetesen semmiféle általánosítható következtetést a Duna mohácsi szakasza halállományára, az egyes fajok gyakoriságára levonni nem lehet. A dévér keszeg a zsákmánynak darabszámra csaknem felét teszi ki ebben az esetben, de ez nagyjából véletlenül meg is felelhet a valóságos helyzetnek, hiszen a mohácsi szakasz tipikus, dévér szintájú víz.

Ha azonban ilyenféle halzsákmány-analíziseket gyakran és mindenféle szerszámmal végezhetnénk, illetve ha egyes halászok csak havonként egyszer is ilyen pontosan feljegyzett adatokat gyűjtenének a Duna és más folyóvizeink különböző szakaszain, s az adatokat feldolgozásra rendelkezésünkre bocsátanák, ennek rendkívül nagy tudományos értéke lenne s a Duna halászati biológiájának pontosabb megismerését nagy lépéssel vinné előbbre!

A halélettani állomás személyzete, akikre a magyar Dunaszakasz helyszínvizsgálatának megszervezése és a gyűjtendő adatok feldolgozása és specialista külső munkatársaknak feldolgozásra való szétosztásának feladata hárul, a helyszínén minden szükséges rendszeres gyűjtést (víz minták, plankton, fenék fauna, stb.) eltudunk végezni, kivéve éppen az egyik legfontosabbat: a halászatot.

Ezért fontos, hogy a folyóvízi és holtági halászok munkájánál időnkint, pl. havonként egyszer különféle szakaszokon jelen legyünk, s a fogási eredményeket a fentebbi példa szerint pontosan analizálhassuk. Ugyanezen alkalmakkor

pl. a tudományos — víz, plankton, fenékfauna, stb. — gyűjtésnek is megíörténnie, a halzsákmányból pedig a halgyomortartalmak gyűjtését, a halak kormeghatározására való pikkely és más anyaggyűjtést és végül a haljelöléseket is végeznünk.

A Duna halzsákmány-analízisei azonban havonta egyszer és csupán egy-két helyről, ahol személyesen jelen lehetünk, bizonyára nem elegendők.

Szükség lenne olyan dunai halász-munkatársakra, akik kellő bevezetés után vállalkoznának arra, hogy halzsákmány-analízist havonta egyszer, esetleg kétszer, csupán egy-egy halászatuk eredményéből maguk is végeznének, pontosan feljegyezve ilyenkor mindazon szükséges adatokat, melyek a fenti példaként felhozott táblázatban láthatók.

Vajjon nem csupán ábránd e részemről, hogy a magyar Dunaszakasz több pontján, a két trianoni határ között mindenfelé akad majd halász-munkatárs, aki vállalkozik erre a feladatra és azt mint a mi külső

munkatársunk, pontos lelkiismeretességgel elvégzi havonként egyszer-kétszer távollétünkben is, az adatokat pedig megküldi nekünk?

Én azt hiszem, hogy ez kellő előkészítés és személyes érintkezés, megbeszélés után sikerülni fog, mert *sikerül-*

A 9.-ik eredményes dobás az 52.-ik, a 10.-ik eredményes dobás pedig a 61.-ik dobás volt. Az 1 óra 20 perc alatt lefolyt ilyen dobálást az acélos izmú fiatal Porgányi urak a fáradság legcsekélyebb jele nélkül sportból, szórakozásból végzik tökéletes halász-szakértelemmel s a holt ágakban természetesen sokkal kiadósabb eredménnyel. De nézzük most ezt a folyó Dunán történt halászatot közelebbről.

Halászat a Mohács alatti egyik holtágban, ahol dobóhálóval egy dobásra 8 drb. szép ponty volt a zsákmány.

A 10 eredményes dobásból 3 volt olyan, mely 2 halat zsákmányolt, a többinek csak egy-egy hal volt a jutalma.

Gyakoriság sorrendjében összeállítva a zsákmányolt halfajok a következők:

nie kell! Mert ezt megköveteli az egységes nemzetközi megszervezéssel meginduló Duna vizsgálat a halászat fellendítése érdekében, mely feladat végzésében a magyar Dunaszakasz eredményei nem maradhatnak el a többi dunai nemzetek ilyen vizsgálatai mögött semmi-

tam, melynek feke erősen tőzeges, humuszos. Ásványi anyagokban: mészben, foszforban, káliban stb. ezen tavak a legszegényebbek. Többi tavaink pedig nagyrészt homokos fenekűek, az ásványi szegénység tehát ezekre is fennáll.

A Porgányi család sátor-nyaraló telepe a Mohács alatti Gabriella-szigeten.

lyen tekintetben sem, sőt nekünk magyaroknak kell mintául szolgáljunk! Ezt követeli a magyar nemzeti öntudat és a nemzetközi tudományos együttműködésben a nemes verseny készsége egyaránt. Remélem, hogy a fenti tervet sikerül ez új évben valóra váltanunk, a munka hamarosan megindulhat ebben az irányban is karöltve a halászmunkatársakkal.

dr Unger Emil

A halak csontlágylása (Rachitis.)

Mint gyakrabban hallok a panaszt tógazdasággal foglalkozó társaimtól, hogy egyes tavaikból lehalászáskor feltűnően sok „megcsökkent, görbederekű” elformálanodott ponty kerül elő. Az általam vezetett gödöllői állami tógazdaság halállományában is nagyon sok ilyen hibás ponty adódott mintegy 8 évvel ezelőtt. Valósággal megijesztettek, mert egyik tavamban a kihalásztott mennyiség 3—4 %-a volt ilyen.

Jellemző az ilyen pontyokra, hogy testük hátulsó fele mintha hirtelen megállt volna a fejlődésben. Testalkatuk aránytalanul megrövidült, görbe volt, gerincoszlopuk elferdült. Felboncolván pár darab ilyen hibás pontyot azt találtam, hogy azok gerincoszlopa az első harmadban csaknem normális volt, majd rövid átmenet után a csigolyák megkicsinyültek, összezsugorodtak, a farkcsigolyák pedig alig fejlődtek ki. A bordák, szálkák, a farkcsigolyák tövisnyujtványai és az hátulsó úszók támasztó csontjai egészen abnormisan növekedtek.

Szinte szánsalom látni ezeket a torz halakat, melyekre egyes tógazdák azt mondják, hogy a „zsiliprácokba szorultak” vagy kisebb korukban „a ragadozó szájában nyomorodtak meg” stb. stb.

Gyanus volt nekem az, hogy a legtöbb nyomorodott halat annakidején az „5-ös számú” tavamból kap-

húsnövekedéssel nem tud lépést tartani a csontok szerkesztésének a növekedése. Minél mészszegevényebb a tó és minél erősebb az etetés, annál erősebb a csontfejlődés elmaradása.

A haleleségül szolgáló gabonamagvak és hüvelyes magvak (csillagfürt!) általában mészszegevények. Ezenfelül pedig a fehérjében gazdag takarmányozás általában meszelvonással jár (a fehérjék elbontása közben keletkező savanyú termékek meszet kötnek le) így a fehérjében gazdag csillagfürt etetése is meszelvonást okoz. A nagyon erős és egyoldalú csillagfürt etetés a belekben élénk erjedést vált ki s ez sok meszet köt le.

Ezért van az, hogy a halak rachitise főleg a csillagfürttel etetett tógazdaságokban található.

A halak rachitisénél mint hajlamostó okok számításba jöhetnek a következők. A tógazdaságban megfelelő etetés mellett a halak aránylag keveset mozognak, ez előnyös a csontlágylásnak. Azután meg a nemesített halak általában gyorsabb növekedésűek, így a csontnövekedés könnyebben elmarad. Jól megfigyeltem azt, hogy az atavisztikusan visszaütött hosszútetű, rendszerint pikkelyes pontyok között sosem találtam görbéket. Ezek növekedése természetesen lassúbb is volt.

Mi sem természetesebb, minthogy a hosszú éveken át nem vérfriessített állományban a bel és vérfertőző tenyésztés hajlamostó körülménynek látszik. Halállományunk vérfelfriessítése már csak ilyen okokból sem mellőzhető.

A ragadozó halak között csontlágylatokat nem volt alkalmam látni, de ilyenek nincsenek is, mert hisz azok természetes táplálékukkal bőségesen kapnak meszet és egyéb csontotképző anyagokat.

Fentiek alapján nyomatékosan ajánlom tógazdasággal dolgozó társaimnak, hogy mészszegevény tavaikban kevertessenek haleleségükbe 4—5 % olcsó szénsavas

takarmány meszet. Ezzel nemcsak a rachitises megbetegedések kerülnek el, hanem általában jobb csontozatú és gyorsabban fejlődő és erősebb halakat kapnak. Különösen akik főleg csillagfürttel takarmányoznak, azok etessenek meszet is. *Báldy (Bellosics) Bálint*

m. kir. gazdasági felügyelő. *G ö d ö l l ő.*

Január hó folyamán bejelentett eladó halivadék!

N é v é s C í m	mennyiség q	Ponty Átlag- súly	Tük- rös = T Pikke- lyes = P
dr. Biedermann László p. Mozsgó	15-20	3-10 dkg	50 % T
Ilovsky Ármín Nyirjes p. Balassagyarmat	5	10 „	vegyes
gr. Erdődy Sándor Hosszuperesztég Vas m.	2-3	egy és két nyaras	
Albrecht kir. hg. uradalom Karapancsa	20 q	3 „	70 % T
gr. Eszterházy Tamás Sárosfői	50	80 „	70 % P 2 nyaras
Erzbrucker János Seregélyes	30	30-40 „	50 % T 2 nyaras
Kováts István Bag gr. Jankovich Bésán Elemér Buzsák	1.5 10	3.5 „	10 % T T
Püspökpusztai tógazdaság Dávod Baranya m.	40	4 „	?
Klein Mór és dr. Klein József, 2000 drb harcsaivadék Nagynémetegyháza (Bicske mellett)	20-100 dekás és 2 q compóivadék	2-4 dekás.	

Ponty telepítés a Hámori Tóban.

A Hámori Tó a Bükknek ez a legnagyobb halászható vize, mesterségesen létesült, a Szinva s a Garadna völgyzáró gáttal való duzzasztásával. Létesítésének pontos ideje ismeretlen. Az 1700-as évek végén, vagy az 1800-as évek elején készülhetett, mert először az 1815. évi térképen szerepel. Területe 18 kat. hold 720 □-öl, 1 km. hosszú. Átlagos szélessége 100 m. Legnagyobb mélysége 9.5 m. Vize az 1894-ben felvett jegyzőkönyv szerint a diógyőri vasgyáré. Halászati joga pedig az erdészeté. Tápláló vizei eredetileg: a Garadna, Szinva patakok, a közepe táján egy, a medrében fakadó bő forrás s ugyancsak az itti nagy magasságból vízeséssel beleszakadó párszáz méteres patak.

Vizei körül a Szinvát a Palota szálló építkezésével kapcsolatban, más mederbe helyezték, ami — mint azt alább látni fogjuk, — mélyreható változást okozott a tó biológiai egyensúlyában.

Vízének hőfoka nyári napokon, a felszínen 20-24 C°-ig is felmelegszik. Fenék hőmérséklete azonban állandóan 10 C° körül van. Télen, sokszor 50 cm.-es jég is borítja. A jég alatt állandóan mozgó víz elegendő oxigénnel látja el, úgy hogy lékelni nem is szükséges.

Vizét régebben minden öt-hatodik évben leeresztették, amikor a benne levő iszapot s hordalékot kitakarították. Ú. i. a Garadna rengeteg iszapot, kavicsot hord bele, úgy, hogy hóolvadáskor, vagy nagyobb nyári esők után, az egyébként kristálytiszta s a benne élő alsórendű növényektől (alga) smaragdzöld vize, a lebegő iszaptól hetekig szürke. Utóbbi időkben azonban ezek a tisztító lecsapolások elmaradtak. Így a tó felső végének

feltöltődése igen nagy. A sekély vízben azután gyékény, sűrű s egy hinárféleség telepedett meg. Ezek a növénynyel betelepült foltok, a tó alsó végé felé, évről-évre nagyobbodnak.

A fenék és part alakulat miatt, továbbá a bedült hatalmas fatörzsektől hálóval halászni nem lehet. Hasznosítása tehát csupán horgászattal történik.

Halgazdasági szempontból megfizethetetlen az, hogy jó tápláló vize, a Garadna patak, Ómassa községen folyik keresztül. Itt a lakosság u. i. — ősi megszokásból — az állatai alól kikerülő trágyát, a patakba hordja. A nyári záporok pedig tisztára mosva a kis tót falu utcáit, a rajtuk levő szennyet a patakon keresztül szintén a tóba juttatják, amiből azután itt tömegtelen, elsőrendű haleledelt képező plankton (főleg Daphnia) fejlődik. A tó plankton bősége szinte hihetetlen. Nyári verőfényes, meleg napokon valósággal sűrű a víz daraszterű, nyüzsgő apró állatoktól.

Halállománya: eredetileg sebes pisztráng és fűrgcselle volt. Duzzasztás utáni években, — de hogy mikor, megállapítani nem lehet, — természetes úton megtelepedett benne a réti csik is, ami hatalmas példányokká fejlődött. 30—40 cm.-esek még ma sem ritkák.

A sebes pisztráng a táplálékban bővelkedő s alig háborgatott vízben szépen fejlődött. Sőt, kapitális példányokat is lehetett fogni, amit bizonyítanak Herman O. márk s. feljegyzései, amik 14, 12.5, 12. kilósokról is említést tesznek. Ez hihető is, ha tudjuk azt, hogy ebben az időben alig halászták s káros szennyeződésnek sem igen volt ez a gyönyörű víz kitéve.

Az 1910-es évek elején Herman Ottó ösztönzésére kezdték telepíteni a patakokon kívül a tóban is a szivárványos pisztrángot. Ez itt párhuzamosan a sebesel, szintén szépen fejlődött és szaporodott. Táplálkozás és ivásban nem zavarták egymást. A sebes a Szinvában, míg a szivárványos a Garadnában ivott eredményesen.

1927-ben a Palota szálló építkezésével kapcsolatban, mint azt fentebb említettem, a Szinva vizét a tóból elvezették. Ezzel a sebes elvesztette nagyon is megfelelő ivóterületét, s a tóból kezdett eltűnni. Úgy, hogy 1929-ben már egy darabot sem lehetett itt fogni. Ezzel szemben — az egyébként felesleges és túlzott védelem alatt, — szivárványos pisztráng s a fűrgcsele túlszaporodott. Ezt a káros túlszaporodást csak 1931-ben kezdtük ellensúlyozni, a felszabadult horgászattal.

1933-ban, — a garadnai halköltő megnyitása évében — legelőször is a tóba telepítettünk pár ezer darab sebest. Ezek a megfelelő s táplálékú vízben szépen gyarapodtak. Már 1934-ben, tehát a telepítés után egy évre, lehetett 15—20 dekás példányokat fogni. Ettől kezdve minden évben bizonyos számú sebes ivadék lett s lesz a tóba behelyezve. A sebes pisztrángállomány növekedésével az eddig felbecsülhetetlen tömegben élő fűrgcsele, fokozatosan eltűnt, úgy, hogy már 1935—36 években múzeumi célra sem tudtunk itt fogni. A sebes majdnem mind felfalta.

Mivel a tó állományának tisztán sebes pisztrángra való átdolgozása tervbe volt véve, felvetődött az a gondolat, hogy az eltűnt fűrgcsele helyett más, bő, természetes táplálékot nyújtó halat kellene betelepíteni. A telepítés gondolatának felvetődésekor legelső sorban mindjárt a ponty jött számításba. Telepítése mellett szólott nagy szaporasága, értékes húsa s az a tény, hogy főleg fenékfaunából táplálkozó békés hal, sem a pisztráng táplálékot, sem magát a pisztrángot nem fogyasztja. Viszont az iszapot folytonosan túrva, innét sok olyan táplálékot szabadít fel, amihez a pisztráng

egyébként nem juthatna. (Ez a telepítés után tényleg 100%-ig be is bizonyosodott.)

A ponty telepítésnek voltak ellenzői is. Fő érv volt a víz hidegsége. A halászati felügyelőség s a hal-életlani állomás azonban a telepítést helyeselte.

Ezekután 1936. IV. 16-án telepítettünk a Hámori Tóba 23 drb. nemes magyar s 24 drb. tükör pontyot. A telepítő anyag a jávorkúti vadászterületen levő létrási tóból származott. 4—5 éves, de csak 1 kg. súlyú állatok voltak. Az idős ivarérett, de máskülönben kifogástalan testalkatú és egészséges tenyészanyag szokatlan alacsony súlyának magyarázata a származási tó túlnépesedése. A növekedésben mutatkozó elégtelenséget u. i. a táplálék hiánya okozta. Ezt legjobban az bizonyítja, hogy a Hámori Tó bő táplálékától, a behelyezési év őszén már mind kb. 2 kg. súlyú volt. Ma pedig átlag 3 kg. körül vannak.

A behelyezés a tó sekélyebb hínáros részén történt, ahol az állatok mindjárt el is helyezkedtek. Táplálkozásukat a foltonként megzavarodó víz és az ilyen helyen nagyszámmal összesereglett pisztráng mutatta.

Az ivás a tó sekélyebb vizű — tehát gyorsabban felmelegedő és növényvel benőtt, — felső végén, szerencsésen megtörtént. Rövidesen hemzsegett a hínár a kikelt pontyivadéktól. A számítás már az első ivásnál bevált. Az ivóhelyekre nagyszámú sebes s szívárványos pisztráng sereglett össze az ikra s később az ivadék falására. A fejlettebb ivadékot azonban már csak a sebes fogyasztotta. A megvizsgált nagyszámú szívárványos gyomortartalmában ilyen már nem lehetett találni. A pontyszaporulat nagy számából ezenkívül még más haszon is származott. A könnyen megszerzhető táplálékra u. i. a környék összes jégmadara (alcedo ispida L.) idesereglett. Úgy, hogy gyakran 10 darabot is lehetett — függetlenül, — látni a tó hínáros része felett. S míg ezek itt a kis pontyokból táplálkoztak, addig békében hagyták a patakok zsenge pisztrángivadékát.

A pontyivadék a bő tápláléktól olyan gyorsan nőtt, hogy már augusztusban csak kivételes nagyságú sebes pisztráng gyomrában lehetett felfedezni. Tehát aránylag rövid idő alatt kinőtt a pisztráng szájából. Őszre kelve pedig már 15 cm.-es példányokat is láthattunk.

A telelés jól sikerült. A vastag jégpáncél alatt jelentékenyebb veszteség nélkül húzták ki a telet. Csupán négy alkalommal találtunk nyérc (mustela lutreola L.) által zsákmányolt pontymaradványokat.

Május óta mind gyakrabban kerültek szem elé, a felmelegedő víz felszínén százas csapatokban táplálkozva. Szemlátomást gyarapodtak. Úgy, hogy ma már súlyuk 1 kg. körül lehet. Tekintve azt, hogy csupán természetes táplálékon növekedtek, ez igen szép eredmény.

1936-ban csupán a tó hínáros felső végén voltak láthatók, ma pedig már az egész tó területén elterjedtek.

Az 1937. évi ivás ismét jól sikerült. Az ikra s ivadékfogyasztás, az 1936. évihez hasonlóan zajlott le. Ez az ivadék is szépen fejlődik. Ma már ez is 15 cm.-es.

Az ikra és ivadék nagy részének felfalása dacára még mindig maradt annyi ponty, hogy a tó állománya kb. 10 q. 1936. évi s ugyanennyi idejéig ivadék is lehet, mivel az idén már több kerülte el a felfalást. Részint azért, mert a jól fejlődött anyák lényegesen több ikrát raktak, a pisztráng pedig, a különböző csapások s a horgászat következtében, sajnos, jóval kevesebb.

A Hámori Tóban tehát — hideg vize dacára — a ponty megtelepedett, szépen fejlődik s a telepítés célját 100%-ig szolgálja.

A víz színén úszkáló sok ponty láttára sokaknak már most az az aggálya, hogy túlszaporodva majd,

nem szorítja-e ki az értékes pisztrángot a tóból? (az a szak(?)vélemény pedig, hogy majd egészen kifalja, mint lehetetlen gondolat, már most sem igen talál meghallgatásra). Ennek az aggodalomnak tényleg lehetne valami alapja, ha nem is egészen ilyen formában. Ugyanis, ha a ponty csak az eddigi méretek szerint szaporodna is, pár év múlva beállhatna a túlnépesedés s ekkor úgy ez, mint a pisztráng, fejlődésében megállna.

A ponty lehalászása a Hámori Tóban tényleg nehéz. U. i. húzó hálót a víz mélysége miatt használni nem lehet. Vizét, mivel nem az erdészeté, minden évben leereszteni szintén lehetetlen. Így mint egyedül számbavehető halászati mód, maradna a horgászat, ami azonban hasznosítás és állományapasztásra nem számottevő s a varszás. Erre már az idén történt intézkedés. U. i. az 1937/38. költségvetési évre 6 drb. varsa beszerzése lett engedélyezve pontyfogás céljára. Ezeket már 1938. év tavaszától üzembe is helyeztük s az egyik s ezen felüli pontyokat majd kifogjuk s értékesítjük. Természetesen az anyahalak meghagyása mellett.

Az előirányzott szakszerű kihasználás mellett tehát nem kell félni a túlnépesedés s az ezt követő veszélytől. A kifogott s jól értékesíthető ponty árából pedig jövedelme is lesz a tulajdonos erdőigazgatóságnak. Itt a pontytelepítés csak hasznot hajt, mert általa a féltő gonddal őrzött pisztráng bőséges természetes táplálékhoz, a tulajdonos pedig bevételhez jut, ami pár év múlva — remélni merem — a halászat körében felmerülő összes kiadásokat bőségesen fedezni fogja. Úgy adja az Isten!

Vásárhelyi István.

Hirdetés.

Halászati törvények és a rájuk vonatkozó rendeletek.

Az 1888. évi XIX. és 1925. évi XLIII. törvénycikkek, továbbá a halászatról szóló törvények végrehajtása tárgyában kiadott 9500/1926. F. M. számú rendelet magyarázatokkal ellátva, valamint a halászzal kapcsolatos miniszteri rendeletek, elvi határozatok és döntvények.

Összeállította Fischer Frigyes miniszteri tanácsos, az Országos Halászati Felügyelőség volt vezetője.

Szerző hagyatékából a még megmaradt példányok mélyen leszállított 2.50 P árban kaphatók az Országos Halászati Egyesületnél. Budapest, Kossuth Lajos tér 11. II. 215.

Télvégi tógazdasági teendők.

Olvasóink körében fölmerült az a kívánság, hogy hosszabb szünet után lapunk ismét megkezdje a tógazdasági teendők közlését, mintegy emlékeztetőül, hogy mire kell előkészülni idejében a tógazdaságban az esztendő egyes hónapjaiban. Lapunknak ilyen rovatát annak idején boldog emléké Fischer Frigyes miniszteri tanácsos vezette s régebbi tagok és előfizetők megtalálják e rovatot havonként a Halászat 1931-ben megjelent XXXII. évfolyamában, melynek átnézését annál inkább ajánljuk, mert az egészen közismert teendőkre ezúttal nem terjeszkedünk ki, vagy csak egész röviden utalunk rájuk s inkább az azóta történt fejlődés eredményeire támaszkodva igyekszünk majd tógazdáinknak, de a nyílt vízi halászatoknak is hasznos emlékeztető rovatot adni lapunkban.

Az idejéig tartó komoly fagyos időjárásról eltekintve, rendkívül enyhe volt s

már nem is nagyon valószínű, hogy e lapszám megjelenése után még hosszú és szigorú télutó következzen, és szükség legyen az erős fagy s hófúvások idején szükséges óvintézkedésekre való figyelmeztetésre. Előfordult azért az idej kemény fagy idején, hogy egyik tógazdaságunk az eladott ponty átvételét óhajtotta a tőle vásárló halkereskedőtől, mikor 20 fokos hideg járta s a tapasztalt nagykereskedő vonakodott ez óhajnak eleget tenni, mire a gazdaság hozzánk fordult tanácsért, mert hallottak arról az újabb kísérleti megállapításról, mely szerint a halak „megfázása” mesebeszéd. Mi azonban a halkereskedőnek adtuk igazat, mert —20° C sőt ez alatti hőmérséklet mellett a pontyokat a telelőből vagy tőből kihalászni, kocsin a vasúti állomásra szállítani s ott speciálwagonba átrakni akkor is igen kockázatos vállalkozás, ha a megfázásuk valóban mesebeszéd is lenne, ami még mindig nem is egészen bizonyos. Ugyanis a halászás alkalmával ilyen hidegben a víz percek alatt ráfagy a halakra, a vágott léken vékony jégréteg képződik, mely karcolja, sebzi a halat, a hálót meg vágja, mint az üvegcsérép. Így nemcsak megfázásról, hanem komoly sérülésekről és ezek utókövetkezményeiről: elpenészesedésről, értékcsökkenésről és utólagos pusztulásról is szó van az erős fagyban történő halszállításokkal kapcsolatban. A szállítást tanácsunkra elhalasztották, ami azóta pompás alkalmas időjárás mellett is megtörténhetett, sőt olyan tartós enyhe tél következett, hogy egyik tógazdaságunk január végén elvégezte már a halak kihelyezését is, ezáltal nagyon helyesen, mert a további súlyvesztését így elkerüli.

A télvégi rendes teendők közé a kihelyezés nem tartozik ugyan, de ide sorolhatjuk az üzemterv végleges elkészítését, a műtárgyak rendbehozását, a trágyázás, meszesítés elvégzését a tófenéken, megtöltés előtt s az ivadékbeszerzést. (Ezidén igen sok és olcsó a pontyivadék.) Ide tartozik még a ragadozókról való gondoskodás: a süllőikráztatás előkészítése, illetve az ikra megrendelése, harcsaivadék beszerzése. A takarmányról is célszerű idejében gondoskodnunk, mert ára esetleg jelentősen emelkedik, kivált a csillagfűrté.

UJDONSÁGOK — VEGYESEK.

Sebes pisztráng a Balatonban. Halrajzi szempontból nagy újságot jelentett a szemesi telepkezelőnek, *Kálmán Rudolf*-nak január másodikiként jelentése, amelyben azt írja: „Küldök egy drb. halat, amelyik még ismeretlen a Balatonban, valószínű: pisztráng.” A krb. 60 deka súlyú, 41 cm. hosszú halritkaság valóban pisztráng, még pedig *sebes pisztráng (Trutta fario)* volt, amilyenről idáig még nem történt említés a mi nagy tavunkban. Sem Herman Ottó, sem Daday, sem Vutskits, sem Unger Emil nem említik még a legritkábban előforduló balatoni halak sorában sem.)

Ezt a szép példányát ennek a rendkívül értékes halfajnak a szemesi jégi halászok hálója emelte napfényre ez év második napján, néhány százkiló fogással együtt Szárszó és Szemes között. Semmi kétség, hogy ez a hal is csak vendégképp tévedt a Balatonba, a Nosztori patakon át a veszprémi káptalan csopaki pisztrángtenyészetéből, éppúgy, mint az a húsz dekás szivárványos pisztráng, melynek *ifj. Szabados Antal* adta a leírását.²⁾

Az is bizonyosnak mondható, hogy ez a sebes pisztráng csak ősz óta vendégszerepel a mi balatoni halaink társaságában, mert — legalább az ichthyologiai irodalom máig ismert adatai szerint — ez a halfaj nem igen bírja el a 20 foknál jobban felmelegedő vizeket, ellentétben fajrokonával, a szivárványos pisztránggal (*Salmo irideus*), amely a 28—30 fokos, vagyis ponty-szintájú vizekben is otthonosan érezheti magát.

Ez alkalommal helyre kell igazítanom a „Sporthorgász” c. folyóirat egy kis tévedését (1937. dec. 178. oldal), mely szerint

¹⁾ V. ö. Dr. Lukács K.: A Balaton halainak gyakoriságáról. A Magyar Biol. Kutató Int. Munkái. V. köt. 1932.

²⁾ Ifj. Szabados A.: Pisztráng a Balatonban. Halászat, 1937. nov.

én azt közöltem volna nevezett laptársunk szerkesztőjével, hogy a balatoni halászok a tihanyi sporthorgásztanya közelében egy szépen kifejezett szivárványos pisztrángot fogtak volna. Nem szivárványos pisztrángról, hanem *pisztrángsüggérről* (*Micropterus salmoides*) tettem én említést beszélgetés közben, amely halnak egy valóban ritkaság, krb. félkilós példánya már több, mint két hónapja síófoki aquariumunk egyik legféltettebb lakója.

Mindhogy a Szemesről beküldött sebes pisztráng már életelenül került hozzánk Síófokra, ráemlékezve a Magyar Nemzeti Múzeum állattárának Rotarides Mihály által közvetített kérésére megfogatkozott halgyűjteményüknek kiegészítését illetően, ezt a ritka kis haljövevényt oda küldtük fel preparálás és kiállítás céljából. L. K.

Tógazdasági halászmester

a pontynemesítésben, süllő és hártsatenyésztesben elismerten kiváló, minden munkában önállóan jártas, jelenleg is évek óta egy helyen van állásban, helyet változtatna. **Cím a kiadóhivatalban.**

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület f. évi január hó 11-én Budapesten választmányi ülést tartott, amelyen jelen voltak: Répássy Miklós elnökletével: Corchus Dezső, Corchus Zoltán, Hirsch Géza, dr. Lukács Károly, dr. Paluzsa László, dr. Raskó Pál, dr. Schulmann Emil, dr. Unger Emil, id. Zimmer Ferenc és ifj. Zimmer Ferenc választmányi tagok, vitéz Illésy Zoltán igazgató, Hallóssy Ferenc titkár, Kontur György m. v.

Távolletüket kimentették: vitéz br. Szurmay Sándor alelnök, Antalffy György, Iklódy Szabó János, dr. Kovács Vilmos, dr. Maucha Rezső és Purgly Pál választmányi tagok.

Elnök üdvözli a megjelent választmányi tagokat és abból az alkalomból, hogy a választmány ez évben most tartja első ülését, az egyesület összes tagjainak boldog újévet kíván.

Ezekután az *igazgató* az egyesület folyó ügyeit a következőkben ismertette:

1) A múlt választmányi ülés 11. pontjában hozott határozatnak megfelelően a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz 87 1937. szám alatt intézett beadvány szövege felolvastatik.

Id. Zimmer Ferenc és Paluzsa László választmányi tagok felszólalásaikban hangsúlyozták azt, hogy sérelmes, miszerint, — a miniszteri rendelkezés ellenére —, termelői kapott kontingenst. A bejelentés tudomásul vétetik.

2) A múlt választmányi ülés 1. tárgysorozati pontjával kapcsolatban ismerteti az igazgató az Omgének a mezőgazdasági kiállításon való részvétel ügyében küldött választát. A halászati pavillon közelében a halászcserda felállítása nem ütközne nehézségbe, ezirányú tárgyalásokat a telep intézőbizottságával kell lefolytatni. Az Omgé azonban nem tehet eleget annak a kívánságnak, hogy a kiállításon való részvétel költségei fedezéséhez 1000 pengővel járuljon hozzá, sőt az egyesületet kéri, hogy mentesüljön az eddigi 500 pengő támogatás fizetése alól is.

A választmány e bejelentést tudomásul veszi, de a választ nem tekinti véglegesnek és reméli, hogy sikerül kiküszöbölni az ellentéteket, épen azért elhatározza, hogy a Halászat f. é. február havi számában a tógazdák részére előzetes jelzést tesz közzé, hogy a kiállításon való részvételre elkészülhessenek.

3) Egyesületi tagnak jelentkezik Raichl Sándor ny. intézőbárdibükki lakos.

A választmány a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében a jelentkezőt a tagok sorába felveszi.

4) A múlt közgyűlés 10. pontja értelmében Czigane Jánosné váci halászmester özvegyének 20 P karácsonyi segélyt küldött. A nevezett ezt levélben halálan megköszönte.

Id. Zimmer Ferenc javaslatára a választmány kimondja, hogy e jótékonyági alap gyarapítására szolgáló adakozásra szólítja fel a halásztársadalmat a Halászat f. é. februári számában.

5) A folyó évi közgyűlés határidejének megállapítása, arra való tekintettel, hogy régi gyakorlat szerint a gyűlés rendszerint az országos mezőgazdasági kiállítás napjain szokott megtartatni.

A választmány a közgyűlés határidejét március 13-ra, határozatképtelenség esetén március 24-ének délután 6 órájára tűzi ki. Előtte egy felőrával a tárgysorozat előkészítése végett választmányi ülés tartandó.

6) A propagandabizottság részéről dr. Paluzsa László bejelenti, hogy idáig a propaganda érdekében a régi mintájú és szövegű kétféle plakátból újra 2000 darabot nyomtattak 1050 P költséggel, ebből a f. e. január hóban 1000 darabot ragasztattak ki a főváros területén 2100 P költséggel. Az eddig felmerült költ-

ségeket a Magyar Tógazdaságok R. T. előlegezte, de a fedezet előteremtése végett kívánatos lenne, hogy az egyesület kérje fel a hozzájárulásra magukat kötelezett halmagykereskedőket, hogy eddigi kötései alapján az elszámolást ejtsék meg és az esedékes járulékokat a propaganda alap javára fizessék be. A hg. Montenuovo uradalom és sumonyi tógazdaság pedig arra lenne felkérendő, hogy a propaganda alap költségeihez való hozzájárulásra özv. Mayer Kálmánnának, mint bizományosának adja meg a felhatalmazást.

A választmány a bejelentést tudomásul veszi és a javaslatot elfogadja.

7) Paluzsa László dr. indítványt nyújt be aziránt, hogy a balatoni fogassüllőre engedélyezett 0.30 p/kg. prémium az összes süllőkre kiterjesztessék.

Ifj. Zimmer Ferenc, Schulmann Emil és Répássy Miklós hozzászólásai után a választmány elhatározza, hogy az idei szezonban kivételre kerülhet a süllő jelentéktelen mennyiségére való tekintettel a prémiumot inkább a compóra kérelmezi az egyesület, és pedig úgy olasz, mint német viszonylatban 30 fillér térítést kérve a minisztériumtól.

8) dr. Unger Emil előadja, hogy a múlt évi május végén tartott nemzetközi halpropaganda kongresszus kiadmányait szükséges sokszorosítani és ez év folyamán Belgrádba tervezett kongresszus tagjainak megküldeni. Ez mindig annak az országának a feladata, ahol az előző évi kongresszus tartatott. Azonkívül ezen ország delegátusa küldi szét a meghívókat a következő ülésre. Mint az elmúlt kongresszus főtitkára, ezen munkák dologi kiadásainak fedezésére az egyesülettől ellátmányt kér.

A választmány elhatározza, hogy a fenti célokra szükséges költségeket 100 pengő keretén belül az egyesület terhére engedélyezi, és a pénztárost felhatalmazza, hogy ezen összeget az 1938. évi költségelőirányzatba állítsa be.

9) Igazgató bejelenti, hogy a külkereskedelmi hivatal által f. hó 4-én tartott értekezleten említett tételt arról a tervről, hogy a kormány Németországból 100.000 pengő értékű tengeri hal behozatalát engedélyezi annak ellenében, hogy ugyanolyan értékű pontykvitel lehetősége biztosítatik a németországi kontingensen felül. Ez a kérdés a német bizottságmal Budapesten f. hó 10-én folytatott tárgyalás során nem került szóba.

Id. Zimmer Ferenc előadja, hogy e kérdéssel nem kell most már foglalkozni, mert értesülése szerint a helyzet az, hogy a németek tengeri hal kivitelük ellenében sem hajlandók pontyot beengedni. Paluzsa dr. szükségesnek tartja, hogy illetékes körök a halbehozatali kérdésekben való döntés előtt az Országos Halászati Egyesület véleményét meghallgassák. Idevonatközlőleg a választmányhoz írásban is benyújtja indítványát.

A választmány a fentiekkel kapcsolatban elhatározza, hogy feliratot intéz a m. kir. földművelésügyi miniszter úrhoz, kérve őt, hogy minden, a magyar halkereskedelmet érintő, s különösen külföldi hal behozatalára irányuló kérdésben döntés előtt az az Országos Halászati Egyesület állásfoglalása meghallgattassék. (E felirat szövegét külön közöljük.)

Több tárgy nem lévén, az ülés befejeztetett és a jegyzőkönyv aláíratott.

A Kettős Körösi Halászati Társulat január 17-én Békésen tartotta évi rendes közgyűlését. A társulat egyike legjobban kezelt közvízeinknek. A 768 kat. holdat kitevő vízterület cca 4 P holdankinti tiszta jövedelmet biztosít a tulajdonosainak. A békési 31 holdas halivadék nevelő telep halászata 1937 évben igen jól sikerült, cca 40 q ivadékok tudtak a Körösbé helyezni. Anyahalak és süllőikra vételére, valamint az ivadék megmentésére összesen 1140 P-t költöttek. A társulat ügyeit Takácsy Sándor alelnök-igazgató úr nagy hozzáértéssel és odaadással irányítja.

Csongrád-szegedi Halászati Társulat közgyűlése január 29-én volt Szegeden. A régi érdekeltségi kimutatást hatalmas munkával rendezték. A felülvizsgálatnál kitűnt, hogy a régi 4075 kat. holddal szemben az áttöltések és holtmedrek feliszapolódása következtében a társulat vízterülete csökkent, ma 3725 holdat tesz ki. 1938 évre a holdankénti társulati hozzájárulást 28 fillérben állapították meg. Több ötletes gondolat merült fel, egy ivadéknivelő tó létesítésére.

K. Gy.

Felhívás

az 1938. évi mezőgazdasági kiállításon való részvételre.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya múlt évi november hó 9-én tartott ülésén elhatározta, hogy amennyiben a kiállítás vezetősége a választmány által a halpropaganda érdekében szükséges intézkedéseket, feltételeket biztosítani tudja, az Egyesület a f. évi március hó 23—28 között megrendezendő tenyészállatvásár és kiállításon részt vesz és a halászati pavilonban a halászati kiállítást ismét megrendezi.

Örömmel közölhetjük, hogy a vásár vezetősége részéről a legteljesebb jóakarat nyilvánul meg, hogy a halpropagandának megfelelő teret adjon és így a kiállítás megtartása biztosítottnak látszik.

A tavalyihoz hasonlóan díjazás az idén sem lesz.

A hal iránti érdeklődés fenntartása, a befogyasztás növelésére irányuló törekvések ápolása, a külföldi látogatók megfelelő tájékoztatása szempontjából rendkívül fontossággal bír, hogy termelőink a megszokott elsőrendű halanyaggal mentül többen vegyenek részt ezen a kiállításon, mert a nagy nyilvánosságot a legteljesebb mértékben biztosítja.

A kiállításra beküldendő halak számára egy-egy tógazdaság részére, — a jelentkezés mérvéhez képest 2—3 aquáriumot bocsájthatunk rendelkezésre. Az aquáriumok használata díjtalan.

Hogy az aquáriumok igénybevételéről mielőbb tiszta képet alkothassunk magunknak, felkérjük t. tógazdáinkat, hogy legkésőbb február hó végéig legyenek szívesek az Országos Halászati Felügyelőséggel közölni, hogy tógazdaságuk részt vesz-e a kiállításon és hány aquáriumot igényel kiállítandó halanyaga részére.

Országos Halászati Egyesület.

A német tengeri hal behozatalának ügyében. A választmányi ülés határozata alapján a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz intézett beadvány szövege a következő:

Nagyméltóságú Miniszter úr!

Az Országos Halászati Egyesület által a német halexport tárgyalására delegált bizottság részt vett a m. kir. külkereskedelmi hivatalban f. é. január 4-én megtartott értekezleten, s ez alkalommal arról értesült, hogy szó van — bizonyos kompenzáció ellenében — mintegy 100 ezer pengő értékű tengeri halnak Németországból való behozataláról.

Mély tisztelettel batorkodunk Nagyméltóságod szíves figyelmét arra felhívni, hogy a külföldi halnak, de különösen a tengeri halnak behozatala a magyar haltermelők érdekeit súlyosan érinti; azok az országok ugyanis, amelyek felesleges pontytermésünket egy évtizeddel azelőtt felvetették, most már annyira elzárkóznak, hogy halexportunk alig egy negyedét teszi ki a korabbinak, tógazdaságaink fokozatos fejlődése pedig évről évre több halat produkált, amelyet ma már a kereskedelem alig tud elhelyezni a belső fogyasztásban.

A tengeri hal behozatalánál különösen fennáll az a veszély, hogy az eddigi halfogyasztókat is elvonja, mert a közelmúltban más országok, így Ausztria példáján láttuk, hogy a piacmegtérítést német tengeri hal az ottani pontyfogyasztást a felére csökkentette és a ponty helyét teljesen a tengeri hal foglalta el.

Ezzel kapcsolatban mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy a hazai haltermelést és kereskedelmet érintő, — eme nagy horderejű kérdésekben — döntés előtt az Országos Halászati Egyesület véleményét meghallgatni kegyeskedjék.

Legmélyebb tisztelettel az Országos Halászati Egyesület választmánya nevében:

Budapest, 1938. január 17.

R é p á s s y s. k.
alelnök.

A német pontykontingens szétosztása. Egyes tógazdák, többnyire olyanok, akiknél a haltermelés gazdaságuknak csak kis hányadát képezi, panaszt emeltek a földművelésügyi minisztériumban, a Külkereskedelmi Hivatalnál, az „Omgé“-ban és a nagy nyilvánosság előtt, hogy a német és osztrák pontykontingenseket nem a termelők közt, hanem a halkereskedők közt osztották el.

Beszélték monopoliúrról és protekcióról, holott nem történt más, minthogy tógazdáink, ha nem is számszerűségben, de holdarányokban a többség, ráeszmélt arra: ha a magyar halkereskedelmet, mely az exportra berendezkedett, továbbra is háttérbe szorítja és így elsorvasztja, úgy maholnap teljesen a külföldi halkereskedelem önkényének lesz kiszolgáltatva.

Különösen azoknak a tógazdáknak voltak ily irányú agyáljai, akiknek az existenciájuk kizárólag a haltermelésen nyugszik. Az Országos Halászati Egyesület választmányának egyhangú határozata alapján a Földművelésügyi minisztériumnak előterjesztett javaslat tehát: hogy a német és osztrák pontykvitelt az exportra berendezett halkereskedelemnek juttassa, ezt a célt szolgálta. Csak így van ugyanis biztosítva, hogy a magyar haltermelő halait, mint eddig, mindenkor eladhassa.

A panaszt tevő haltermelők egy kis utánjárással megtudhatták volna akár a földművelésügyi minisztériumban, akár a Külkereskedelminél, vagy az Egyesületben, hogy a kontingenseket tulajdonképpen a termelők kapták, mert az exportcégek, elég magas minimális ár garantálása mellett, csak bizományi alapon szállítják a halat. Jutalékuk 22 fillérben állapítottatott meg, ezért adják saját waggonjaikat, vállalják a kihitelezés veszélyét és minden rizikót. Ezért kell kiszállítani a halat Hamburg, Lübeck, Berlin és Brandenburgba, vagyis oly távolságokra, melyek egy-egy vagonnak havi kétszeri felhasználását teszik lehetővé. Ezen szállí-

tások lebonyolítására a kereskedelemnek nagy aparást kell fenntartania, melyet azonban egy évben legfeljebb csak három hónapig tud foglalkoztatni, mely körülmény egy kiló élő ponty forgalmazását 10—12 fillér regieköltséggel terheli meg.

Egyes tógazdák azon beállítása, hogy az exportcégek csak a saját, vagy pedig kiváltságos termelők halait szállítják ki, tévedésen alapszik. Minden nagyobb termelőt értesítettünk, hogy hajlandók vagyunk kontingensünk keretén belül, a miniszteri rendeletben foglalt árak és feltételek mellett főle exportra halakat átvinni, ha azok a külföldi piacok igényeinek megfelelnek. A panaszló tógazdák vagy nem jelentkeztek, vagy pedig nem rendelkeztek megfelelő nagyságú és minőségű export hallal. De ha nem is küldöttünk volna ilyen felszólításokat, akkor is módjukban lett volna halakat felkínálni, hiszen a kereskedelemben ez így szokás.

Az egész akcióból az látszik, hogy olyan termelőt jusson nagyobb haszonhoz, akinek nincs megfelelő áruja. az olyan termelővel szemben, aki a drága takarmány mellett is a különböző piacoknak megfelelő halakat termelte.

Igen sokszor és sok helyen panasz tárgyává tettem, hogy egyes termelők az exportra berendezett magyar halkereskedelem mellőzésével a külföldi kereskedőt támogatják, holott az mindig csak annyi és olyan halat vásárolt meg, amennyit jó pénzért otthon el tudott adni, míg a magyar halkereskedelem mindig megvette termésének megmaradt részét is, melyet legtöbb esetben csak veszteséggel tudott eladni vagy kénytelen volt, mint a mult idényben is nagy mennyiséget rizikóval tovább tárolni.

Kimutattam nem egy ízben, hogy a magyar ponty piac megszervezésén csak két cég fáradozott és hozott sokszor igen nagy áldozatot, szenvedett nagy veszteségeket és így nem volna méltányos és igazságos, hogy a jobb konjunktúra beálltával a termelők kapják meg a kontingenseket.

Súlyos sérelem érte volna a halkereskedelmet és számos perre adott volna alkalmat, ha a tavaszi német kontingens a fennálló rendelkezésekkel ellentétben a termelők közt osztatott volna szét, mert a kereskedelem a kontingens birtokában már befedezte magát. Már pedig ha ettől most elüthetett volna, úgy kénytelen lett volna a vételeket stornirozni.

Az sem helytálló, hogy a halárak 15—20 %-kal visszaesnek volna és hogy a „monopolisztikus” cégek a bevásárlásnál árdiktatúrát gyakorolnának. A halértékesítéssel foglalkozó cégek egymás között semmiféle árkonvenciót nem kötöttek, sőt a jelenések szerint a vásárlásoknál elég élénk konkurrenciát fejtenek ki. Az idej halárak semmivel sem alacsonyabbak, mint a már évek óta érvényben levő árak.

Ha a termelő német viszonylatban kevesebbet kap a haláért, ez azért van, mert a németek nem voltak hajlandók a tavalyi árakat megadni azon indokolással, hogy a wieni viszonylatban kisebb árral elégedtünk meg. Ezt az információt kapták ugyanis a németek és hiába volt a magyar bizottság minden fáradozása magasabb árak elérése érdekében. Ezt a német informálást kértem hazaérkezésem után kivizsgálni, sajnos azonban eredménytelenül.

id. Zimmer Ferenc.

KÖNYVISMERTETÉS.

vitész uzsoki Szurmay Sándor báró: „Vadász emlékek, horgászélmények“. vitész József kir. herceg előszavával 420 oldal, kilencvenöt képpel. Budapest, Franklin Társulat, 1938.

A természetkedvelő művelt nagyközönség számára valóssággal üdülés, de egyben nagyon tanulságos, ismeretgyarapító élmény ennek a remek könyvnek az olvasása és olvasgatása. A köztisztellel övezett illusztris szerző majdnem kizárólag saját vadászélményeit és horgászélményeit meséli el benne s éppen ez a körülmény teszi könyvét rendkívül vonzóvá. Közben pedig észrevetlenül tanít olyan dolgokra, amikről a nagyközönség egy részének — főleg a nagyvárosi robotoló embernek — alig van helyes fogalma, de ép ezért hallatlanul érdekes lehet neki, amidőn a szakavatott, nagy természettudományi, főleg biológiai irányú olvasottsággal és tapasztalatokkal rendelkező Szurmay báró kalauzolásával az erdő és a víz rejtett világába: a vadak, madarak és halak életébe betekintget. Legnagyobb részét hazánk vadjairól és halairól van szó a könyvben, mely címe szerint is két részre oszlik: vadászatra és sporthorgászatra.

E két rész megközelítően sem egyenlő terjedelmű. A vadászélmények után csaknem ötször annyi horgászatról, halászsportról és halászati biológiáról is van a könyvben. Ez a tény a szerzőnek mindenesetre szándékos mesterfogása, amit azonnal megért és értékeli az, aki a hazai vadász és halászsport igen különböző fejlettségi fokával tisztában van.

Az „Uzsoki Hős”, ahogy őt országszerte nevezik, nemcsak kiváló katona, hadvezér és államférfi, hanem elsőrendű sportember is, akinek megfigyelőképesége egyenesen rendkívüli. A

szalonkázás, róka, őz, szarvasvadászat, a háborús vadász emlékek, a szarkára vonatkozó megfigyelések leírásában s a vadász és puszkája fejezetben, de a sporthorgászatról szóló részben is megmegcsillan a jóízű humor is.

Szurmay báró mindenesetre épp oly elsőrangú vadász, amilyen sporthorgász. De azt tartja, — és igaza van —, hogy hazánk vadászata fejlett, messze földön híres a vadállományja, szívesen jönnek ide a vadászszervezőknek hódolni Anglia és úgyszólván valamennyi európai ország legelső vadásza is, de gyakorolják ezt a nemes sportot — a szerzővel együtt — hazánk összes előkelőségei és mindazok, akiknek ehhez megvannak a képességeik és a szükséges anyagi eszközeik. A vadászoknak a legszélesebb körökben való népszerűsítésére nincs szükség, annál inkább a sporthorgászatról fejlesztésére. Mert ezt az utóbbi sportot közegészségi, nemzetgazdasági, társadalmi stb. kihatásában csak igen kevesen ismerik. Ezt kell tehát az eddiginél jobban felkarolni s mivel ehhez sokkal szerényebb anyagi eszközök is bőven elegendők, mint a vadászathoz, ezért kell — és lehet — a sporthorgászatra a szerényebb viszonyok között élő művelt magyar közönség körében is minél több hívet szerezni, még a hölgyek és az iskolásgyermekek között is.

Könyve megírásánál és beosztásánál ez a megfontolás lebeghetett a csodálatosan tisztánlátó hadvezér-sportember szemei előtt és célját valóban így fogja elérni a legbiztosabban. Magyar vadászati népszerű munka ugyanis sok van, sporthorgászatról négy — csak az elemi dolgokkal foglalkozó — magyar kézikönyv. Oly szakmunka pedig, amely az egész anyagot felkarolja, egyáltalában nincsen, úgyhogy Szurmay könyve örökéletű magyar alapvető munka. E tény jelentőségét legjobban illusztrálja az a tény, hogy angol nyelven évszázadok óta 4.000 kötetre szaporodtak a horgászatról szóló könyvek, kétségtelen, hogy a vadászok és horgászok, valamint azok, akik horgászok akarnak lenni, élvezettel fogják olvasni a gördülékeny irályú könyvet. Ennek azon részei, amelyekben a sporthorgászatról testet-lelket üdítő sajátosságait írja le s azok, melyekben a vadászattal összehasonlítja, annyira meggyőző erejűek, hogy ezek elolvasása után aligha marad olyan magyar vadász, aki tüstént el ne határozná, hogy ezentúl sporthorgász is lesz! Ez pedig nagy dolog, mert nálunk, — ellentétben a nyugati országokkal s a legújabb határozott fejlődés elismerése mellett is — még mindig feltűnően és sajnálatosan kevés az igazi sporthorgász. Hazánkban a szerző ezek legkiválóbbika és elismert vezére. Könyve megtanítja az olvasót nemcsak a sporthorgászati elemekre, hanem a halászati biológia alapismereteire és a halászati törvények és rendeletek azon szakaszaira is, melyeket a sporthorgásznak tudnia kell. Bebizonyítja, hogy e nemes sportnak, amely a vadászattal egyenrangú, csonka hazánkban megvannak a lehetőségei mindenki számára a jelenben is, a jövő pedig még szövb reményekkel kecsegtet.

A munka szakembereknek, gyakorlott vadászoknak, sporthorgászoknak, természetrajztanároknak is sok újat mond s igen élvezetes.

De Szurmay báró könyve a serdültbe tanuló ifjúságtól kezdve minden művelt magyar férfi és nő kezébe való olvasmány. Ahányan elolvassák majd, annyi új, lelkes híve lesz hazánkban a sporthorgászatnak, mert, aki „elolvasta, mondhatnám, veheti a horgot és már szakszerűen hozzáláthat a horgászáshoz” amint a Fenséges Úr a mű előszavában találóan írja.

A könyv kiállítása szolid vázkonkötésben, könnyű papíron ízlésesen nyomva, 77 igen szép fényképmellékleteivel és szöveg közötti ábrával a kiadóvallalatot dicséri. Dr. Unger Emil.

Wunder Wilhelm: Physiologie der Süßwasserrische Mitteleuropas. Handbuch der Binnenfischerei Mitteleuropas. II. B. kötet. Stuttgart 1936. E. Schweitzerbart. XI. 340. lap. 1. színes és 9. fekete tábla. 213. szövegközi rajz és több szöveg közötti táblázat. Fűzve 43 márká vászonba kötve 52 márká.

A többtermelés jelszava nem új, de talán sohasem volt annyira aktuális, mint napjainkban, amikor Magyarország megcsonkítása következtében a romló gazdasági helyzet súlyos megélhetési viszonyokat teremtett. A mezőgazdasági többtermelés azt jelenti, hogy olyan új módszerekkel kell dolgoznunk, amelyek segítségével a jelenlegi mezőgazdasági üzemek termelőképeségét fokozhatjuk. All ez a halgazdaságra is. A csonka-magyarországi halastavak névadelmzősége ugyan igen jó, mert egész Európában holdanként nálunk terem a legtöbb halhús, azonban még igen messze állunk az elérhető maximumtól. Ezt a maximumot csakis úgy érhetjük el, ha a termelésben felhasználjuk azokat az eredményeket és tapasztalatokat, amelyeket a tudományos kísérletek, főleg élettani vizsgálatok alapján vonhatunk le.

A kézikönyv első kötetének előszavában maguk a kiadók is azt mondják, hogy a munka a legszélesebb körű érdeklődésre számíthat. Mindazok haszonnal forgathatják, akik elméletileg vagy gyakorlatilag, hivatásuknál fogva (halászok, kutatók, halászati tisztviselők) vagy pedig kedvtelésből (sporthorgászok, természetkedvelők) halászsportot foglalkoznak.

Sokak előtt talán érthetetlen, hogy egyáltalán miért foglalkoznak gazdaságilag fontos állatokkal tudományosan, rögtön látható haszon nélkül, de talán éppen a halak élettanának esetében látszik legjobban az összefüggés a tudományos munka és a gyakorlat között. A munka szerzője a boroszlói egyetem zoológus tanára és a sziléziai tógazdasági kísérleti állomás vezetője, a halélettan ismertnévű kutatója, a fent említett összefüggést igen sok példa alapján pompásan tárja elénk fejtegetései során. Így pl. gondoljunk csak azokra a színváltozásokra, amelyek oxigénhiány, sérülések, sebggyógyulások és betegségek következtében állnak elő. Hogy a lélegzés ismeretének gyakorlati jelentősége van, abban senki sem kételkedik, azonban a halak táplálékfelvétele és az emésztése, valamint a növekedése és fejlődése is a tógazda érdeklődési körébe esik, a halak érzékszervei pedig különösen a sporthorgászt érdeklik.

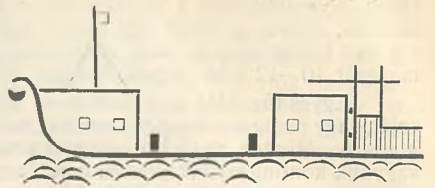
A munka egyébként a következő fejezetekre tagolódik: A bőr élettana (1—49. old.), az érzékszervek élettana, az uszókólyagot is beleértve, (49—144. old.), az idegrendszer élettana (145—160. old.), a lélegzés élettana (161—197. old.), a vér élettana (198—218. old.), a táplálkozás élettana (219—276. old.), a kiválasztás, belső elválasztás és a hőtermelés élettana (277—289. old.), a mozgás élettana (298—302. old.) és végül a szaporodás és fejlődés élettana (303—327. old.). Minden fejezethez terjedelmes és kimerítő irodalmi összeállítás fűződik. A könyv képanyaga rendkívül gazdag, alig akad olyan oldal, amelyet ne ékesítene valami jól sikerült rajz vagy fénykép. A könyv összefoglaló jellegénél fogva alapvető munka, amely fokozni fogja a halélettan iránti érdeklődést, fokozza a halászok és tógazdák elméleti és gyakorlati tudását és ilymódon az okszerű halgazdálkodás által közelebb jutunk a célul kitűzött többtermeléshez. *Dr. Mödlinger Gusztáv*

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-től nyert értesítés szerint *január* hó folyamán a nagybani halarak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty...	nagy	1:20—1:40 P
	közép	1:15—1:20 "
	kicsi	1:00—1:10 "
	nagy	0:80—1:00 "
Édesvízi jegeltponty	kicsi	0:80—0:90 "
	I. oszt.	6:00 "
	II. "	4:00 "
	III. "	2:80 "
Balatoni fogassüllő	IV. "	2:50 "
	I. oszt.	4:50—5:00 "
	II. "	3:30—4:00 "
	III. "	2:80—3:00 "
Dunai süllő	IV. "	2:60—2:80 "
	nagy	3:20 "
	közép	2:80 "
	kicsi	1:60—2:20 "
Csuka		1:20—1:60 "
Compó		0:90 "
Káráász		0:50—0:90 "
Balatoni keszeg		0:40 "

A lap kiadásáért felelős: **Dr Unger Emil.**

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál u. 4. T.: 185-4-48.

Fióküzletek: IX., Központi vásárcs. T.: 185-4-48.

V., gr. Tisza István u. 10. T.: 181-6-79.

VII., Garay téri vásárcs. T.: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky utca 19. T.: 135-3-39.

Budapest.

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

TELEFON.

Iroda: 185-0-71.

Üzlet: 185-5-84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

HALÁSZHÁLÓ

puha insleg és kötél. hálófonal, parafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Adám Miksa Rt-nál Budapest.

Telefón szám: 184—3—10.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József hid és Erzsébet hid között.

Telefón szám: 1—85—9—65.

Fióküzlet: VII. kerület Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ RT.

A MAGYAR TÓGAZDASÁGOK RT. KIZÁRÓLAGOS BIZOMÁNYOSA

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Tel.: 18-09-21, 18-09-22.

Levél cím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárusítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a **Magyar Tógazdaságok rt.** kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassüllőikrát.